

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ
про результати відвідування комунальної установи
«Комарівський психоневрологічний інтернат»

11.02.2025

м. Харків, 2025

I. ВСТУП

У межах реалізації проєкту «Регіональні групи національного превентивного механізму», що здійснюється Секретаріатом Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини з метою апробації моделі автономної роботи громадських моніторів у складі регіональних груп під час здійснення повторних відвідувань національного превентивного механізму до місць несвободи, 11.02.2025 регіональною групою НПМ Харківської області (далі – РГ НПМ) здійснено відвідування комунальної установи «Комарівський психоневрологічний інтернат» (далі – інтернат, заклад, ПНІ).

Відвідування здійснювали наступні члени РГ НПМ:

Деркач Діана Віталіївна, представник громадської організації (керівник РГ НПМ Харківської області);

Клименко Денис Вікторович, представник громадської організації;

Ісянов Антон Русланович, представник громадської організації.

Загальна інформація.

Інтернат знаходиться за адресою: вул. Героїв Чорнобиля, 73, м. Південне, Харківський район, Харківська область, 62463.

Керівник закладу – Усов Євген Васильович.

Згідно з Положенням про комунальну установу «Комарівський психоневрологічний інтернат», затвердженим головою Харківської обласної ради, Комарівський психоневрологічний інтернат є стаціонарним інтернатним закладом для соціального захисту, що утворюється для тимчасового або постійного проживання/перебування осіб із стійкими інтелектуальними та/або психічними порушеннями, які за станом здоров'я потребують стороннього догляду, соціально-побутового обслуговування, надання медичної допомоги, соціальних послуг та комплексу реабілітаційних заходів і яким згідно з висновком лікарської комісії за участю лікаря-психіатра не протипоказане перебування в інтернаті.

Заклад розрахований на перебування 110 осіб. На день відвідування в закладі перебувало 149 осіб чоловічої статі, з них: 3 особи ліжкові хворі, 13 осіб, які відносяться до маломобільних категорій населення, 17 внутрішньо переміщених осіб, 42 недієздатні особи (8 осіб перебувають під опікою закладу та 34 особи під опікою інших законних представників). Усім підопічним встановлено групи інвалідності. З'ясовано, що 39 осіб, евакуйованих з інших психоневрологічних інтернатів було зараховано до закладу навесні 2024 року.

У 2024 році в ПНІ померло 4 підопічних, причиною смерті встановлено серцево-судинну недостатність та кардіопатію.

З 01.01.2025 по 11.02.2025 померла 1 особа через опіковий шок внаслідок пожежі, що сталась в житловому приміщенні.

Штатна чисельність працівників ПНІ складає 86,5 шт. од. Відповідно до штатного розпису в закладі наявні 13 вакантних посад, а саме: організатор культурно-дозвільної діяльності – 1,0 шт.од., машиніст насосних установок – 1,0 шт.од., сестра медична – 2,0 шт.од., водій – 1,0 шт.од., соціальний працівник –

1,0 шт.од., інструктор з трудової адаптації – 1,0 шт.од., лікар-психіатр – 1,0 шт.од., молодша медична сестра (сестра-ванниця) – 2,0 шт.од., фізичний терапевт – 0,5 шт.од., юрисконсульт – 0,5 шт.од., робітник зеленого будівництва – 0,5 шт.од., дезінфектор – 0,5 шт.од., слюсар-сантехнік – 0,5 шт.од., дітсестра – 0,5 шт.од.

У 2024 році на рахунки загального фонду закладу надійшло 21 585 140,00 грн. Благодійна допомога за 2024 рік становила 2 958 558,50 грн.

Середня вартість харчування в 2024 році на одного підопічного в день становила 111,38 грн, а медикаментів на одного підопічного в день – 23,75 грн.

Фінансування закладу на 2025 рік затверджено у розмірі 26 284 568,00 грн.

Планові витрати у 2025 році на харчування на одного мешканця в день у закладі складають 105,35 грн, витрати медикаментів на одного підопічного в день складають 8,11 грн.

Територія інтернату огорожена, вхід і вихід з території здійснюється через пропускний пункт (фото 1). На території облаштовано зони для відпочинку підопічних, криті альтанки, футбольне поле та ігрові майданчики (фото 2, 3).

Будівля інтернату обладнана автоматичною протипожежною системою, вікна інтернату не заґратовані.

Підопічні забезпечені чотириразовим харчуванням.

Приміщення харчоблоку відповідає санітарно-гігієнічним вимогам. Робочі поверхні та посуд чисті. Працівники, які залучені до робіт в харчоблоці, вчасно проходять медичні огляди, що підтверджено відповідними записами в особистих медичних книжках. Наявні та ведуться журнал здоров'я працівників харчоблоку, бракеражний журнал. У ПНІ відбираються і зберігаються добові проби страв (фото 4, 5).

Харчові продукти зберігаються з дотриманням вимог товарного сусідства та санітарного законодавства, дотримані терміни зберігання продуктів. В приміщеннях, у яких зберігаються продукти, відсутні неприємні запахи. В морозильних камерах наявні термометри, ведеться контроль температурного режиму (фото 6, 7).

У медичній частині закладу наявні кабінети стоматолога, медичної сестри, фізіотерапевтичний кабінет, маніпуляційна, карантинне приміщення та ізолятор. Лікарські засоби зберігаються в холодильниках та шафах, протермінованих медичних препаратів не виявлено.

Уся медична документація ведеться відповідно до чинного законодавства.

Підопічні проживають на другому поверсі будівлі інтернату. Вхід до будівлі обладнаний пандусом.

В кімнатах проживають від 5 до 6 людей, що є наслідком перенаселення в інтернаті через зарахування евакуйованих осіб з інших психоневрологічних інтернатів.

У житлових кімнатах вікна не заґратовані.

Санітарний стан кімнат, постільної білизни та одягу підопічних задовільний. У кімнатах розміщені ширми для забезпечення приватності під час здійснення індивідуальних гігієнічних процедур (фото 8).

Підопічні забезпечені твердим та м'яким інвентарем, у кімнатах наявні телевізори та інша побутова техніка (фото 9, 10).

Підопічні користуються власними речами, у тому числі мобільними телефонами.

Наявна кімната для відпочинку, де підопічні можуть переглядати телевізійні програми, грати в настільний теніс та проводити свій вільний час. У теплі сезони підопічні мають можливість грати в футбол, баскетбол та інші спортивні ігри у дворі інтернату.

В ПНІ також наявна молебна кімната (фото 11).

Керівництвом закладу регулярно проводяться виїзні екскурсії, святкування.

Усі підопічні інтернату мають документи.

ПНІ налагодив співпрацю з благодійними та волонтерськими організаціями, від яких отримує гуманітарну допомогу, що обліковується та використовується на потреби підопічних.

На території закладу наявне укриття.

Облік та використання особистих коштів підопічних відбувається відповідно до Порядку використання сум пенсій (щомісячного довічного грошового утримання) та/або державних соціальних допомог, нарахованих відповідно до законодавства дітям-сиротам, дітям, позбавленим батьківського піклування, недієздатним особам та особам, цивільна дієздатність яких обмежена, які є вихованцями/підопічними дитячих будинків-інтернатів, психоневрологічних інтернатів, затвердженого наказом Міністерства соціальної політики України від 17.08.2018 № 1173.

Під час відвідування відбулося конфіденційне спілкування з 26 підопічними та 3 працівниками закладу.

Скарг на жорстоке поводження, якість догляду та умови проживання від підопічних не надходило.

Попередні зауваження.

Попереднє відвідування групи НПМ здійснено 18.06.2020, за результатами якого виявлено порушення прав:

на життя, охорону здоров'я та медичне забезпечення;

на отримання тих самих засобів та приналежностей для захисту і особистої гігієни;

на підтримання контактів із зовнішнім світом.

За результатами попереднього відвідування НПМ вносились рекомендації:

Голові Харківської обласної державної адміністрації:

1. Забезпечити Комунальну установу «Комарівський психоневрологічний інтернат» матеріально-технічними ресурсами та медпрепаратами, ЗІЗ, необхідними для проведення протиепідемічних заходів, зокрема безконтактними термометрами, швидкими тестами на грип А та В, швидкими тестами на SARS-CoV 2 відповідно до потреби.

2. Сприяти у вирішенні питання щодо укомплектації медичного штату, в якому відсутній лікар – інфекціоніст.

3. Передбачити фінансування на придбання для КУ «Комарівський психоневрологічний інтернат» відповідного комп'ютерного обладнання з метою реалізації права на доступ до мережі Інтернет.

4. Сприяти у вирішенні питанні щодо забезпечення інформаційними ресурсами та контактами про безоплатну правову допомогу для пацієнтів Установи відповідно до Закону України «Про безоплатну правову допомогу» з метою забезпечення права осіб на ефективний засіб юридичного захисту.

Адміністрації КУ «Комарівський психоневрологічний інтернат» Харківської обласної ради»:

- забезпечити проведення температурного скринінгу всього персоналу та при необхідності відвідувачів закладу;
- забезпечити фіксацію допуску до роботи персоналу або не допуску з ознаками підвищеної температури/хворобливого стану;
- проведення додаткового навчання медичного персоналу про дотримання протиепідемічних та карантинних заходів, зокрема, дезінфекційну обробку передач та посилок, затвердження графіків прибирання та провітрювання;
- вжити заходів щодо збільшення часу для спілкування хворих з родичами по телефону в умовах каратнину, як альтернативу побаченням.
- розмістити у вільному для пацієнтів доступі інформацію про їх права та обов'язки, а також номери телефонів гарячих ліній, на які пацієнти можуть звернутись у разі порушення своїх прав, і книги для скарг.
- забезпечити систематичне проведення санітарно-освітньої роботи серед пацієнтів та персоналу щодо проведення профілактичних заходів, заходів індивідуальної профілактики, необхідності своєчасного звернення за медичною допомогою у разі ознак захворювання тощо.
- забезпечити інформування для відвідувачів щодо порядку роботи лікарні в період карантину.
- продовжувати забезпечувати в у мовах карантинних заходів щоденне перебування пацієнтів на свіжому повітрі.
- розмістити у доступному для пацієнтів місці інформацію про безоплатну правову допомогу, зазначити контакти для можливості пацієнтам звернутися за юридичною консультацією/допомогою. Налагодити співпрацю з Регіональний центр з надання БВПД у Луганській та Харківській областях.
- затвердити інструкцію щодо проведення дезінфекції приміщень для перевдягання медичного персоналу, їх одягу та речей;
- забезпечити контроль щодо дотримання карантинних вимог під час роздачі їжі для пацієнтів, а саме використовувати ЗІЗ – гумові рукавички персоналом закладу.

У зв'язку з відміною на території України карантину, встановленого з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, частина рекомендацій, наданих за результатом попереднього відвідування, втратили свою актуальність.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на захист від катування, жорстокого, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання (стаття 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 1 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або принижуючих гідність видів поводження і покарання, стаття 28 Конституції України).

1. Під час вивчення затверджених посадових інструкцій медичних працівників, встановлено, що в посадових інструкціях персоналу до функціональних обов'язків не включений пункт про заборону катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження чи покарання, як це передбачено статтею 10 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання.

Порушення права на охорону здоров'я та медичну допомогу (стаття 49 Конституції України).

2. Станом на день відвідування в ПНІ залишається вакантною посада лікаря-психіатра, що негативно впливає на якість та своєчасність отримання медичної допомоги підопічними. У зв'язку з перенаселенням в ПНІ також не вистачає наявного в штаті ПНІ молодшого медичного персоналу.

3. У порушення вимог наказу Міністерства охорони здоров'я України від 16.12.2003 № 584 «Про затвердження Правил зберігання та проведення контролю якості лікарських засобів у лікувально-профілактичних закладах», приміщення, в яких зберігаються лікарські засоби, не забезпечені термометрами і гігromетрами.

Порушення права на достатній життєвий рівень (стаття 48 Конституції України).

4. У ході відвідування закладу виявлено перенаселення в житлових кімнатах, що є порушенням норм житлової площі на особу, встановленої на рівні 8-10 м², та не відповідає вимогам ДБН В.2.2-18:2007 «Будинки і споруди. Заклади соціального захисту населення» (далі – ДБН В.2.2- 18:2007).

Порушення права на приватність та повагу до гідності (стаття 8 Конвенції захисту прав людини та основних свобод, статі 28, 32 Конституції України).

5. Групою НПМ встановлено, що у санітарно-гігієнічних приміщеннях закладу порушуються умови забезпечення приватності підопічних. У деяких санітарно-гігієнічних приміщеннях унітази розташовані в межах одного туалетного блоку без належного розділення, лише з частковою перегородкою, яка не забезпечує достатнього візуального відокремлення (фото 14).

Порушення прав осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення (стаття 9 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю, стаття 5 Закону України «Про психіатричну допомогу»).

6. Приміщення інтернату повною мірою не пристосовані до потреб осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення, що не відповідає вимогам ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд», а саме:

внутрішні сходи будівлі ПНІ не пристосовані для користування маломобільних груп населення. У порушення п. 6.3.3.1 ДБН В.2.2-40:2018 у двоповерховій будівлі інтернату відсутні ліфти і підйомники;

в коридорах відсутні горизонтальні поручні;

відсутні кнопки виклику персоналу, що спричиняє незручності у разі, коли ліжковий хворий потребує допомоги персоналу.

ІІІ. РЕКОМЕНДАЦІЇ

Комунальній установі «Комарівський психоневрологічний інтернат»:

привести посадові інструкції персоналу закладу у відповідність до статті 10 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання;

забезпечити контроль за дотриманням рівнів температури та вологості в приміщеннях, у яких зберігаються ліки, шляхом забезпечення відповідних приміщень термометрами та гігрометрами;

забезпечити дотримання права підопічних на приватність, шляхом встановлення дверцят в туалетних кабінках;

пристосувати будівлю інтернату до потреб осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення;

встановити індивідуальні кнопки для виклику персоналу поруч з ліжками ліжково хворих та маломобільних підопічних.

Додаток: фотоматеріали на 4 арк. в 1 прим.

**Керівник РГ НПМ
в Харківській області**

Діана ДЕРКАЧ

Фотоматеріали

Фото 1

Фото 2

Фото 3

Фото 4

Φοτο 5

Φοτο 6

Φοτο 7

Φοτο 8

Фото 9

Фото 10

Фото 11

Фото 12

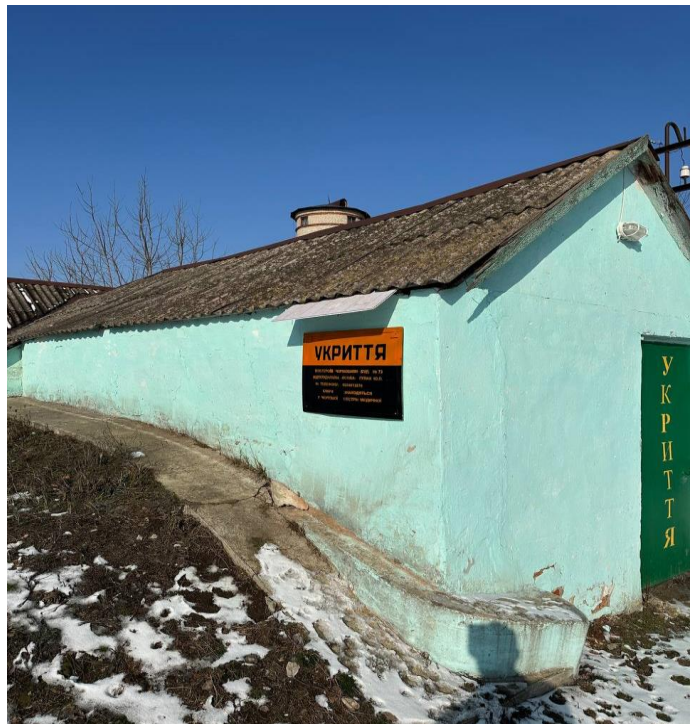

Фото 13

Фото 14

